

Aandacht voor levensvragen hoort gewoon bij goede zorg!

Samen met Cisca Peters is Maja Nieuwenhuis, coördinator en trekker van Centrum Levensvragen Rijnmond . Ze vertelt hier het volgende over:

Centrum Levensvragen Rijnmond

‘Ons idee is om mensen te begeleiden die iets ingrijpends hebben meegemaakt in hun leven. We doen dit op een vergelijkbare manier met de wijze waarop geestelijk verzorgers te werk gaan in een instelling of wijze waarop pastores functioneren bij hun gemeenteleden. Wij zijn er echter vooral voor mensen die niet in een instelling verblijven of niet bij een geloofsgemeenschap zijn aangesloten. Als mensen voor levensvragen komen te staan, kunnen ze met ons in gesprek. We spreken meestal een keer of zes met hen. We proberen samen met hen in kaart te brengen wat er speelt en kijken of ze weer zin in hun leven kunnen zien, het begin van een nieuw perspectief; we hebben daarbij extra aandacht voor de spirituele dimensie. De ondertitel van ons project, MensInZicht, is gekozen omdat wij beogen zicht op de (hele) mens te krijgen, waardoor cliënten mogelijk (meer) inzicht in zichzelf ontwikkelen.

Dit is ons hoofddoel en voornaamste bezigheid en daarnaast zijn we bezig om verpleegkundigen en andere werkers in de zorg gevoelig te maken voor wat levensvragen zijn. Zonder die gevoeligheid missen zij de levensvragen die verborgen kunnen zitten in hun hulpvraag en walsen zij te vaak hier overheen bij cliënten. Er is een grote behoefte onder professionals om hier meer over te leren en het is voor ons een manier om verwijzingen te krijgen.

Ten slotte hebben we ook een debat georganiseerd over voltooid leven en zijn we bezig, samen met het Centrum voor Levensvragen / Motto in Rotterdam een conferentie te organiseren waarin het onderscheidende van geestelijke verzorging centraal staat.’

Dit miste in Rijnmond

‘Aandacht voor levensvragen hoort gewoon bij goede zorg, het is een behoefte waar nu nog te vaak niet in voorzien wordt. In september 2012 waren Cisca en ik bij een symposium waar we hoorden van een project in Arnhem waar geestelijke verzorging geboden werd aan mensen buiten instellingen om. Toen dachten wij: dat mist er in Rijnmond nog. Dat de behoefte er is, is overduidelijk, alleen bij veel hulpverleners is het (nog) geen automatisme om eraan te denken dat een verwijzing naar een ambulante geestelijk verzorger een mogelijkheid is.’

Tijd en rust

‘De mensen die met ons in gesprek zijn, vinden het heel fijn dat er tijd voor hen is. Ze zijn vaak al bij veel behandelaars geweest of hebben nog te maken met allerlei professionals. Bij ons worden ze als mens gezien en is er geen behandeldoel waar ze per se op uit zouden moeten komen. Wij bieden een plek waar allerlei lijntjes in hun leven bij elkaar kunnen komen, waar dingen duidelijk kunnen worden. Er komt dan een bepaalde rust over de mensen. Gejaagdheid valt weg en dan is er ruimte voor echte ontmoetingen.

Ik kan als voorbeeld geven de gesprekken die ik voer met een meneer die met allerlei instanties te maken heeft in verband met een vervelend verlopende echtscheiding. Zijn vrouw maakt hem het leven op allerlei manieren zuur. Hij moet steeds maar knokken en heeft bijvoorbeeld ook met schuldhulpverlening te maken. Bij mij kan hij over het hele spectrum zijn hart luchten, en ik probeer hem te laten achterhalen wat een nieuw perspectief kan zijn. Bij mij kan hij kijken naar wat hij nog wel kan en hoe hij zijn situatie misschien kan accepteren. Hij gaat nu voor zover mogelijk weer dingen doen waar hij blij van wordt. Ik probeer daarbij ook aan te sluiten bij wat hem zin geeft, wat zijn levensbeschouwing is.

Vaak worstelen mensen met heel praktische zaken in het leven. Ik moet mijzelf dan inprenten dat ik er niet ben om dingen op te lossen. Ik houd mezelf dan voor dat dat mijn expertise ook niet is, dus dat ik ook niet de goede persoon ben om zaken voor hem op te lossen.

Een ander voorbeeld van begeleiding die wij bieden: Cisca begeeft zich door haar expertise in de palliatieve zorg meer binnen de groep mensen die niet meer beter worden en waar de levenseindevragen een rol gaan spelen. Zij begeleidt voornamelijk gezinnen met jongeren die geconfronteerd worden met afscheid nemen en rouw.’

Wensen en plannen

‘We wilden oorspronkelijk een bijdrage vragen aan de mensen met wie we spreken, maar daar zijn we van af gestapt. We houden het nu op een vrije gift en dat voelt goed: we vinden dat het wat mag kosten, maar fijn dat het niet hoeft. Als mensen het goed vinden, willen ze ook graag betalen, merken we. We kunnen dit zo doen omdat we een subsidie hebben gekregen, maar het liefst zouden we willen dat het verzekerde zorg wordt; dan zou je ook meer automatische doorverwijzing krijgen.

Om meer mensen te bereiken, zijn we van plan om naast huisartsen ook praktijkondersteuners te benaderen. Die hebben contact met mensen die - na medisch behandeld te zijn door de huisarts - blijven kampen met chronische of psychische klachten.

We willen ook gaan werken met levensverhalen. Dat kunnen we niet allemaal alleen doen. Daarom willen we graag vrijwilligers gaan inschakelen.’

Tips

‘Voor andere projecten heb ik enkele tips:

- Netwerken is belangrijk. Daarbij moet je helder zijn in wat je anders doet dan een psycholoog; je moet je eigen terrein zo duidelijk mogelijk profileren. Geestelijk verzorgers zijn geen behandelende therapeuten; zij lopen met mensen mee in zingevingsvragen en proberen aan te sluiten, mee te denken.

- Als je iets met huisartsen wil, doe het dan binnen hun bijscholingsaanbod. Dat betekent accreditatie aanvragen en werven via bijvoorbeeld de website van de landelijke huisartsenvereniging.
- Werk samen met behandelaars, weet elkaar te vinden. Wij hebben onderdak gevonden bij LEEF, een centrum voor lichaam en geest in Schiedam. De coördinator van LEEF is tevens bestuurslid van het centrum. Zo blijf je met elkaar in contact.'